

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 3161

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 juni 2025

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Algemene Zaken van 27 mei 2025.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

Verslag Raad Algemene Zaken van 27 mei 2025

Op 27 mei jl. vond de Raad Algemene Zaken plaats in Brussel. Op de agenda stond de verordening mechanisme voor koolstofcorrectie aan de grens, de voorbereiding van de Europese Raad (ER) van 26-27 juni a.s., het voorstel voor aanpassing van de verordening over officiële EU-talen, de voorzitterschapsconclusies over democratische weerbaarheid, de artikel 7-procedure aangaande Hongarije en de landenspecifieke rechtsstaaldialoog. Voorafgaand aan de Raad vond een ontbijt plaats met de *Ministers for the Future* en er was een lunch over democratische weerbaarheid. De Minister van Buitenlandse Zaken was verhinderd; Nederland werd vertegenwoordigd door zijn Permanent Vertegenwoordiger bij de EU. In de geannoteerde agenda voor deze Raad stond nog niet vermeld dat gesproken zou worden over de aanpassing van de verordening over officiële EU-talen: dit punt is op verzoek van Spanje later aan de agenda toegevoegd. Dit geldt ook voor het overige agendapunt («AOB») over *Radio Free Europe/Radio Liberty*, op verzoek van Tsjechië.

Mechanisme voor koolstofcorrectie aan de grens

De Raad stelde een algemene oriëntatie¹ vast over de verordening ter vereenvoudiging van het *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM) uit Omnibus I. In navolging van het akkoord in het Europees Parlement op 21 mei jl. zullen de trilogieën waarschijnlijk op 2 juni beginnen. Het kabinet is positief over het bereikte akkoord met grote vereenvoudigingen, zonder afbreuk te doen aan de beleidsdoelstellingen van CBAM. Met de hogere drempelwaarde in het huidige voorstel wordt ongeveer 90% van de Europese importeurs vrijgesteld van hun CBAM-verplichtingen terwijl 99% van de CO₂-uitstoot gekoppeld aan de invoer van koolstofintensieve producten ondervangen blijft. De kabinetsinzet inzake vindt u in het BNC-fiche van 24 maart jl.²

Vorbereiding Europese Raad

De Raad besprak de ER van 26 en 27 juni a.s. aan de hand van de geannoteerde conceptagenda.³ Ten aanzien van **Oekraïne** benadrukte een groot aantal lidstaten, waaronder Nederland, de noodzaak voor blijvende steun, druk op Rusland en voorbereiding op een staakt-het-vuren. Een aantal lidstaten riep daarbij tevens op voortgang te maken met de Oekraïense EU-toetredingsonderhandelingen. In het verlengde daarvan vroegen ook meerdere lidstaten om agendering van de Westelijke Balkan. Ten aanzien van het **Midden-Oosten** drongen lidstaten, waaronder Nederland, aan op toegang voor humanitaire hulp in Gaza en vrijlating van gijzelaars. Bij **veiligheid en defensie** lag het zwaartepunt van de discussie bij versterking van de Europese defensie-industrie, en met name de rol van het MKB daarbij. Enkele lidstaten riepen daarbij op tot ruimere financieringsmogelijkheden; Nederland verwees daarentegen naar het bereikte akkoord op SAFE⁴ en de activatie van de nationale ontsnapingsclausule waardoor een nieuwe financieringsdiscussie niet aan de orde is. Meerdere lidstaten, waaronder Nederland, wezen in dit kader op de NAVO-top in Den Haag voorafgaand aan de ER.

Bij **EU in de wereld** vroegen lidstaten aandacht voor de relatie met de VS, het VK, het Midden-Oosten, Latijns-Amerika en Afrika. Onder

¹ Zie: Simplifying EU's carbon border adjustment mechanism: Council agrees negotiating position.

² Kamerstuk 22 112, nr. 4013.

³ Zie hier de geannoteerde conceptagenda voor de Europese Raad van 26–27 juni a.s.

⁴ Zie ook de kabinetsbrief over het akkoord op de Security Action for Europe (SAFE)-verordening, Kamerstuk 22 112, nr. 4066

concurrentievermogen wees een groot aantal lidstaten op het belang van versimpeling van regelgeving en verlaging van administratieve lasten, en verwelkomden zij de Interne Marktstrategie⁵. Ten aanzien van **migratie** vroegen enkele lidstaten om voortgang op de terugkeerverordening en herziening van het veilige derde land-concept. Tot slot vroegen lidstaten, waaronder Nederland, om agendering van **interne veiligheid en weerbaarheid**.

Voorstel voor aanpassing van verordening 1/1958 over officiële EU-talen

De Raad stond, in navolging van de bespreking in december 2023, stil bij het ingelaste Spaanse voorstel om Baskisch, Catalaans en Galicisch tot officiële EU-talen te maken. Spanje wees, in het kader van 50 jaar vrijheid en democratie in Spanje, op het historische belang van dit voorstel voor Spanje en herhaalde de toezegging alle kosten te dragen. Lidstaten, waaronder Nederland, hadden in de aanloop naar deze Raad het belang van taalverscheidenheid in de EU benadrukt en begrip uitgesproken voor de Spaanse wens. Het was echter eveneens duidelijk dat er nog een groot aantal vragen leefde over de juridische en financiële consequenties. De juridische dienst van de Raad bevestigde dat het voorstel in de huidige vorm op gespannen voet staat met het EU-Verdrag. Het voorzitterschap concludeerde daarop dat dit voorstel niet op de benodigde unanimiteit kon rekenen en nader behandeld zal moeten worden.

Artikel 7-procedure Hongarije

De Raad hoorde Hongarije voor de achtste keer in het kader van de Artikel 7-procedure. De hoorzitting betrof alle onderwerpen uit het met redenen omkleed voorstel dat het Europees Parlement in 2018 uitbracht. Tijdens de hoorzitting ging de meeste aandacht uit naar zorgen over de recente anti-lhbtq+-wetswijzigingen van Hongarije en het voorgenoemde wetsvoorstel. België sprak namens de Benelux ook zorgen uit over deze twee onderwerpen en riep Hongarije daarnaast op tot geloofwaardige stappen om de zorgen te adresseren, in nauwe samenwerking met de Commissie. België verwees naar de **verklaring⁶ over de recente Hongaarse anti-lhbtq+-wetswijzigingen**. Nederland werkte in aanloop naar de RAZ aan deze verklaring om afkeur uit te spreken over de anti-lhbtq+ ontwikkelingen in Hongarije en het belang te benadrukken van respect voor mensenrechten en fundamentele rechten voor iedereen, inclusief lhbtq+-personen. Deze verklaring is uiteindelijk door 20 lidstaten ondertekend en werd en marge van de RAZ gepubliceerd. De lidstaten veroordelen deze wetgeving, roepen Hongarije op deze te wijzigen en verzoeken de Commissie volledig gebruik te maken van de rechtsstaat-instrumenten die zij ter beschikking heeft. De Kamer wordt bijtijds geïnformeerd over de uitvoering van de motie Koekoek/Van Campen.⁷ Hongarije liet zich kritisch uit over de procedure, die in Hongaarse ogen wordt gepolitiseerd. Hongarije gaf aan wel constructief aan de procedure deel te nemen en ging vervolgens in op de actuele stand van zaken op de verschillende terreinen van zorg. De Commissie gaf een kort overzicht van de recente, zorgelijke ontwikkelingen in Hongarije sinds de laatste stand-van-zakenbespreking op 19 november 2024. De Commissie ging daarbij onder andere in op de recente anti-lhbtq+-wetgeving in Hongarije en het wetsvoorstel *On the Transparency of Public Life*. De Commissie

⁵ De Commissie presenteerde de interne marktstrategie op 21 mei jl.

⁶ Zie Declaration of Austria, Belgium, Cyprus, Czechia, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, the Netherlands, Portugal, Slovenia, Spain, Sweden.

⁷ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3156

drong er bij Hongarije op aan het wetsvoorstel in te trekken. Als de Hongaarse regering de wet toch aanneemt, dan zal de Commissie alle beschikbare rechtsstaatinstrumenten inzetten. De Commissie concludeerde dat een groot deel van de zorgen uit het met redenen omkleed voorstel nog altijd gegrond zijn.

Verder lichtte Hongarije in reactie op de interventies de technische details toe van de wetswijziging en het wetsvoorstel. Na afloop concludeerde het voorzitterschap dat de Raad de besprekingen in het kader van de Artikel 7-procedure tegen Hongarije zal voortzetten. Het kabinet verwelkomt dat voornemen. In uitvoering van de motie-Paternotte/Van Campen⁸ heeft het kabinet ook gesproken met andere lidstaten over de mogelijkheden om verdere stappen te zetten in de Artikel 7-procedure en het krachtenveld in kaart gebracht. Het kabinet constateert naar aanleiding hiervan dat de meerderheden om verdere stappen onder de Artikel 7-procedure te zetten momenteel nog niet in zicht zijn.

Landenspecifieke rechtsstaatdialoog

Tijdens de Raad vond voor de twaalfde keer sinds de start in 2020, de landenspecifieke rechtsstaatdialoog plaats op basis van de landenhoofdstukken uit het Commissie rechtsstaatrapport.⁹ Deze keer stonden de landenhoofdstukken van Slowakije, Zweden, België en Finland op de agenda. Vanwege tijdsgebrek werd de dialoog met Finland verplaatst naar de RAZ van juni a.s. Zoals gebruikelijk leidde de Commissie de afzonderlijke dialogen in met een korte samenvatting van haar bevindingen. De betreffende lidstaat gaf daarna een korte presentatie van de staat van de rechtsstaat in het eigen land, waarna een ronde van vragen en antwoorden volgde.

Luxemburg intervenueerde mede namens Nederland bij de besprekingen van Slowakije en Zweden. Omdat België zelf op de agenda stond, was de interventie niet in Benelux-verband. Luxemburg vroeg in een kritische interventie hoe Slowakije voldoende waarborgen van onafhankelijke rechtspraak verzekert. Ook uitte Luxemburg zorgen over de recente strafrechtelijke hervormingen en de afschaffing van de speciaal aanklager. In dat kader werd gevraagd hoe Slowakije corruptie tegengaat en de bescherming van de financiële belangen van de unie waarborgt. Daarnaast werd het belang van onafhankelijke media benadrukt. Zweden werd bevraagd over de recente inzet om corruptie en infiltratie van georganiseerde misdaad tegen te gaan. Luxemburg verwelkomde de aanscherping van de regels om draaideur-problematiek tegen te gaan. Tenslotte werd gevraagd hoe Zweden verzekert dat recente hervormingen ten aanzien van de financiering en organisatie van het maatschappelijk middenveld niet leiden tot beperking van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld.

Democratische weerbaarheid

Het voorzitterschap nam conclusies aan over democratische weerbaarheid in de EU.¹⁰ Deze conclusies zullen als input dienen voor het *European Democracy Shield*. Het Commissievoorstel hiertoe wordt dit najaar verwacht. Uw Kamer wordt t.z.t. via een BNC-fiche over geïnformeerd. Ook sprak de Raad tijdens de lunch met Commissaris McGrath over dit onderwerp.

⁸ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3079

⁹ Zie hier het 2024 Rule of law report

¹⁰ Zie: Presidency conclusions on strengthening EU democratic resilience.

Overige agendapunt («AOB»): Radio Free Europe/Radio Liberty

De Raad sprak op verzoek van Tsjechië over huidige situatie waarin *Radio Free Europe/Radio Liberty* verkeert. Het gastland van *Radio Free Europe/Radio Liberty* onderstreepte dat naast noodmaatregelen ook nagedacht moet worden over oplossingen op de langere termijn. Nederland sprak conform motie-Timmermans¹¹ uit actief te zoeken naar manieren om *Radio Free Europe/Radio Liberty* te steunen. Na de Raad, op 3 juni jl., heeft het kabinet toegezegd *Radio Free Europe/Radio Liberty* met 3 miljoen euro te steunen.

Ontbijt Ministers for the Future

Tijdens een ontbijtsessie spraken de *Ministers for the Future* met Commissaris Micallef over *Strategic Foresight* en weerbaarheid in brede zin.¹² Onderwerpen die aan bod kwamen waren veiligheid en defensie, cohesiegelden, energiezekerheid, sociaaleconomische uitdagingen en concurrentiekracht. De kabinetspositie op weerbaarheid is opgenomen in de kabinetsappreciatie van het Niinistö-rapport¹³ en de BNC-fiches over de Paraatheidsuniestrategie¹⁴ en de EU-Interne Veiligheidsstrategie.¹⁵

¹¹ Kamerstuk 21 501-20, nr. 2221 d.d. 18 maart 2025

¹² De Commissie zal in juli a.s. het Foresightrapport publiceren.

¹³ Kamerstuk 33 694, nr. 70

¹⁴ Kamerstuk 22 112, nr. 4054

¹⁵ Kamerstuk 22 112, nr. 4050